

Josep Vicent Boira

La importància d'un guió

Em considere un extrem entre els articulistes d'aquest periòdic. Extrem geogràfic per descomptat, al costat de Gabriel Coelho Magalhães. Ell, des de l'oest i jo des de l'est, escrivim amb igual interès i emoció per als lectors, especialment, de Catalunya. I tal vegada les coses es veuen un poc distintes, des del seu àtic peninsular o des del passadís litoral que és València, a com es veuen des de la cuina catalana, on bull una caldera a pressió amb la seua vàlvula donant voltes sense fi entre vapors ben visibles.

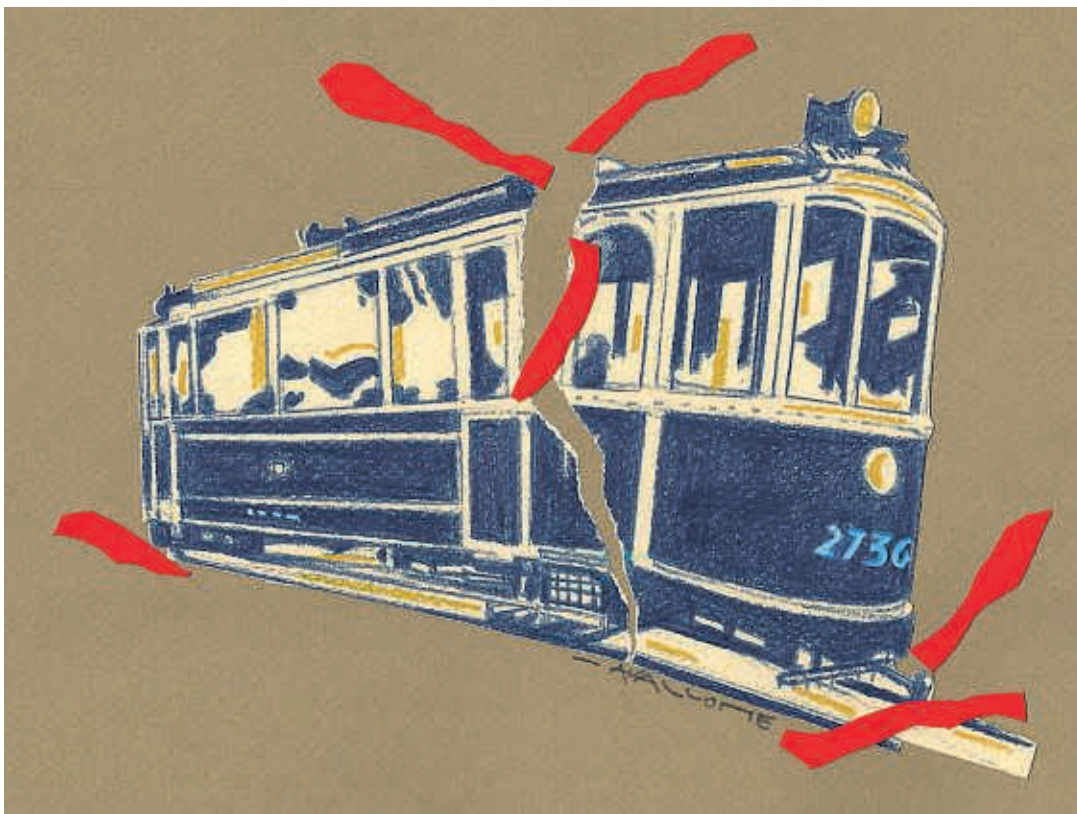
Em delic per llegir l'últim llibre de Magalhães *Los secretos de Portugal*, del que *La Vanguardia* avançava unes pàgines no fa molt. Una expressió m'omple de curiositat: "sentiment peninsular". M'interessa molt saber el que opina un home de la perifèria d'aquestes noves geografies, alternatives o complementàries, que es poden dibuixar al negre encerat de la història. Si Portugal és un àtic des d'on s'atalaia la realitat peninsular i atlàntica i si Catalunya és una finestra cap a Europa, València és una porta, i també part del passadís de la casa o del carrer major d'una regió humana que s'estén de nord a sud per tot l'arc mediterrani, com ja va assenyalar el geògraf francès Pierre Deffontaines en 1958.

Portugal, Catalunya, València..., condemnats a compartir una geografia, la peninsular, ja que no vam saber (ni sabem ara) compartir una història. Una encertada gestió de la geografia peninsular (i dels sentiments peninsulars) podria obrir un horitzó a la bloquejada situació econòmica i política de Portugal, Espanya i de Catalunya. Ja que no tenim imaginació política, dediquem les neurones a desenvolupar una certa, elegant i agosarada imaginació geogràfica.

Mai en la història d'Espanya un humil guió no ha tingut tanta importància. És el guió que uneix la paraula Estat amb la de nació. Certament les maneres de combinar aquestes paraules són variades. Tenim nacions que no són

J.V. BOIRA, professor de la Universitat de València

estats. I tenim estats que no són nacions. I tenim també estats-nacions. El problema del nostre temps és el guió! Sense ell, les societats podrien perfectament ser un Estat amb diverses nacions al seu si o ser una nació sense necessitat d'haver de construir el que es denomina avui estructures d'Estat. Per al primer cas, cal tenir amplitud de mires i intel·ligència. Per al segon, sentir-se estimat i còmode dins d'aqueix mateix Estat. Sense intel·ligència ni senti-

AVALLONE

ments, no hi ha més solució que el guió.

El guió. Heus ací el centre del debat. Unir Estat i nació mitjançant una menuda ratlleta lleument alçada sobre l'horitzontal de l'escriptura. Mai un traç tan insignificant va arribar a tenir tanta importància. Alguna cosa no es fa bé a Europa quan es dona la paradoxa que mentre alguns estats de la Unió Europea comencen a "desnacionalitzar-se", altres nacions del continent comencen a "estatitzar-se".

Si Portugal crida a Catalunya a formular noves geografies peninsulars, València ja ho ha va fer en nombroses ocasions amb la idea de conformar noves geografies mediterrànies: per damunt o a més del guió, el rovell de l'ou de la políti-

ca catalana avui. El destí dels pobles veïns és compartir espais i temps. I hem d'explorar com fer-lo.

Em fa l'efecte que la crisi política de Portugal, d'Espanya, de Grècia o d'Itàlia fins i tot és la crisi del minúscul guió. Millor dit, la crisi derivada de no saber què fer amb aqueix minúscul guió. Gestionar l'aparentment senzilla tipografia de la política: aquesta és la nostra assignatura pendent. Tal vegada erre, però no veig a Portugal com el para-

digma de l'Estat-nació. Ni falta que li fa, és cert! Portugal transmet l'elegància d'una societat antiga que sap que pot perdurar per sobre dels guions (en el doble sentit d'aquest article) que la història li imposa, que pot perdurar donant-se, vivint, sent.

Sentiment peninsular, geografia peninsular. Balconada atlàntica i corredor mediterrani. Àtic occidental, passadís oriental. Catalunya té davant seu la possibilitat de teixir aliances, complicitats, de (re)crear nous sentiments. Isca el sol per Antequera, si així ho desitgen els catalans, però que mai no obliden que hi ha vida, complexa, antiga i sàvia, més enllà del guió al que, comprensiblement, tot siga dit, aspiren.●

DEBAT. La immigració

Ricard Zapata-Barrero

També han de decidir!

Catalunya és un dels pocs països d'Europa que es construeixen com a Estat nacional diferenciats incorporant els processos de diversitat que es deriven de la presència d'immigrants. Hi ha molts signes visibles que denoten aquest creuament de processos històrics, però un que hem de retenir, i celebrar, és la creació a l'octubre d'una sectorial d'immigració dins l'Assemblea Nacional Catalana (ANC). Que els immigrants donin la seva veu al procés de construcció d'un Estat propi és únic i molt positiu per a la ciutadania catalana, que veu que té aliats en les seves reivindicacions, i molt bo per al món immigrant, que, tot i que pot tenir dubtes sobre quina seria la seva situació en un potencial Estat català, reforça la idea que pot contribuir als fonaments de les noves institucions catalanes.

Dit això, hi ha un gran problema que sorgeix en el present més immediat. Catalunya està tractant els immigrants amb criteris aliens. L'estrangeria, els documents de residència i de treball, i tots els aspectes legals que regulen la seva situació són en castellà i es decideixen fora de les seves fronteres. Catalunya també necessita fer valer els seus propis criteris. El que ara per ara em preocupa és que en un probable re-

Que els immigrants donin la seva pròpia veu al procés de construcció d'un Estat propi és molt positiu

ferèndum el 2014 els immigrants residents a Catalunya no podran votar, perquè l'Estat espanyol no els reconeix aquest dret. Aquesta situació paradoxal segurament no serà l'única amb què toparem, cosa que farà visible els innombrables lligams de dependència que hi ha en aquesta matèria. Per tant, també reivindico que es doni la possibilitat als immigrants residents permanents (cinc anys) de votar, malgrat que l'Estat espanyol no els ho permeti.

Es tracta d'una reivindicació urgent i clara que ha de ser la prioritat de tot aquest nou moviment immigrant dins l'ANC. Treballar perquè les condicions que possibilitin que els immigrants siguin actors polítics dins del procés de construcció de l'Estat propi siguin una realitat. Altrament, quin sentit té explicar-los res sobre un Estat propi i dirigir-se als membres d'aquest col·lectiu com ens passius i simples espectadors d'un procés que els nega el dret a decidir!

El criteri de la residència està en el Pacte Nacional per a la Immigració, un dels recursos institucionals més importants que tenim per dotar de legitimitat totes les actuacions de Catalunya en matèria d'immigració. El criteri de la residència, tot i que depèn de criteris estatals, a Catalunya es dotaria d'una funció diferenciada (i pròpia) en atorgar també el dret als immigrants a la participació política i al vot en un referèndum històric i decisiu també per a les seves vides i les dels seus fills, que ja parlen català. Per tant, ja hi ha campanya per a un proper govern català: els immigrants també volem decidir!●

R. ZAPATA-BARRERO, professor de Ciència Política a la UPF i director del Gritim-UPF

DEBAT. El futur de la universitat / Benjamín Suárez Arroyo

No només qualitat i excel·lència

Les universitats públiques es troben en un moment crític. D'una banda, estan molt estressades amb les retallades i penúries econòmiques i financeres; de l'altra, massa condicionades per una regulació que els impedeix afrontar amb eficàcia els desajustos que pateixen. Tot i així, el pitjor és que la societat i la comunitat universitària viuen d'esquena a aquestes realitats i es limiten a reclamar-los unes qualitats genèriques, cada vegada menys objectivables per la complexitat de les institucions, com són la qualitat i l'excel·lència. Les administracions públiques i els governs de les universitats en són conscients, el discurs del conseller Mas-Colell a la inau-

B. SUÁREZ ARROYO, enginyer, catedràtic de la Universitat Politècnica de Catalunya

guració de curs ho constata, però la conjuntura els obliga a ocupar-se més de la tàctica per abordar els problemes de cada dia que de l'estratègia per preocupar-se del futur. El moment és crític no només perquè la viabilitat del model universitari actual està en perill, sinó perquè no s'estan plantejant estratègies serioses per afrontar un futur que, a banda d'incert, és més confús que mai, i no s'aclarirà per molt èmfasi que es posi a glossar la qualitat i excel·lència.

Moltes de les decisions que estan prenent les universitats per ajustar les plantilles i reduir costos, despeses i activitats s'haurien d'emmarcar en una estratègia de futur que no necessàriament ha de ser la mateixa per a totes ni per als diversos campus. Qualsevol model simplista que pretengui gestionar la diversitat, la quali-

tat i l'excel·lència de manera única acabarà debilitant el sistema per la gran dispersió de les respostes, especialment quan tracta amb realitats diverses i excel·lents. Per buscar la qualitat i l'excel·lència de les universitats del futur caldrà canviar el model organitzatiu i de gestió, però també les seves interaccions i relacions amb la societat i amb els recursos materials i humans, amb la ciència, la investigació científica i humanista i amb el desenvolupament econòmic i social, el pensament i la cultura. Un proverbi xinès expressa alguna de les dificultats que viuen els processos de canvi en les societats que es construeixen combinant projectes corporatius poc connectats entre si: és molt difícil veure alguna cosa per molt evident que sigui quan l'estatu quo de qui la mira depèn que no la vegi.●